Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII Ч. 231. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1956. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 231. VOL. LXIII

НЕ КОЖНА ВІЙНА Є ЗЛОЮ, НЕ КОЖЕН МИР — ДОБРИЙ — ЗАЯВЛЯЄ РАДФОРД

Вашингтон. — Промовляючи на крайовій річній конференції урядовців і продавців державних ощадностевих бондів, адмірал Артур В. Радфорд, голова об'єднаних шефів штабів американських збройних сил, заявив, що намагання З'єдинених Держав Америки вдержувати мілітарну силу є невіддільним від їх же зусиль і бажання жити в умовах забезпеченої свободи. Жити свобідно є важливішою справою, як втримувати мир. Не всі війни є злі і не кожен мир є добрий — підкреслив він. Великі мужі в історії світу ставили вище свободу, як мир, добробут чи й навіть життя. Торкаючись сучасної політичної ситуації, адмірал Радфорд ствердив, що американська нація мусить бути приготована до здійснювання далекосяжної і тривалої мілітарної програми. Назвавши себе „учнем миру і війни", адмірал Радфорд підкреслив, що ніхто більше не навидить війни, як він і його 2,800,000 чоловіків і жінок в униформах. Говорячи про війну і мир, люди дуже часто малюють війну щонайчорнішими барвами, а мир завжди якнайяснішими. А тим часом, дуже часто буває так, що мир проявляється в ошукуванні, шикануванні і в опортунізмі і що заради миру топчеться моральне право. Так, наприклад, мюнхенське домовлення було ударом по людству. Ця допомога дозволила Гітлерові здійснити загарбання Чехословаччини. Водночас із цим Радфорд пригадав „розпачливу боротьбу мадярського народу", викликану втратою свободи і десятиріччям ненависти і брутального уярмлювання. Закінчив свою промову Радфорд заявою, що для нього існують більші і важливіші проблеми, як наявність війни чи миру. Під цими більшими проблемами він розуміє надії і бажання народу, передусім же ідеали особистої свободи і духові вартості основані на Божій правді. — В політичних колах коментують промову Радфорда, як відповідь на закиди, що й американський уряд й американське командування намагаються втримати мир за всяку ціну і під таким аспектом ведуть свою політику.

Уряд плянує будувати протиатомові бомбосховища

Вашингтон. — Уряд плянує будувати за численні більйони долярів протиатомові бомбосховища для цивільного населення. Вже в січні уряд звернеться до Конгресу з проханням призначити на цю ціль покищо 200,000,000 долярів. Будову цих бомбосховищ рекомендує адміністратор Цивільної Оборони Вел Пітерсон, і його пропозицію вивчає Бюджетове бюро. Цей плян будови бомбосховищ свідчить про те, що змінили організацію протилетунської оборони, бо досі плянували тільки евакуацію цивільного населення на випадок летунської небезпеки. Тепер, крім евакуації, плянують будувати і бомбосховища, які забезпечували б населення проти атомової радіяції, яка діятиме шкідливо на населення навіть тоді, коли воно буде виселене з загрожених місць. На будову бомбосховищ вплинув і той факт, що існує можливість діяння ворожих керованих ракет, перед якими не можна буде виселювати населення. Пітерсон оцінює, що побудова бомбосховищ для населення цієї країни коштувала б від 15 до 35 більйонів долярів.

Портові вантажники паралізують корабельний рух сповільнюванням праці

Ню Йорк, Н. Й. — Портові вантажники радо вернулися до праці після того, як суд видав заборону страйку на протяг 10-ох днів, під час яких мали продовжуватися переговори про вирішення спору між працівниками та працедавцями. Та вантажники в Ню Йорку не є вдоволені з ходу переговорів і почали паралізувати рух кораблів в Нюйоркському порті тим способом, що сповільнюють працю. Тим способом вантажники приписнили відплив корабля „Конституція" на 4.5 години, корабля лінії Кунард „Британік" на 7 годин, а деякі кораблі спізнилися на цілий день. Власники кораблів заявляють, що оте сповільнювання праці — це частинний страйк, і уряд повинен тому протидіяти. Провід Міжнародної Спілки Вантажників заявляє, що робітники на власну руку сповільнюють працю, бо їхня організація про це нічого не знає ані не заохочує їх до цього. Та генеральний організатор спілки Томас Глісон заявив, що вантажники цим способом протестують проти працедавців, які невідповідно відносяться до працівників.

В АМЕРИЦІ

● **Підполковник** Мері Л. Мілліґен 3-го січня 1957 року обійме становище директора Жіночого Армійського Корпусу, яке впродовж чотирьох років займала полковник Ірина О. Ґалловей.

● **79-річний** Джекоб Покрикоскі з Геммонду, Індіяна, обвинувачений в неморальній поведінці, відсидів два тижні в тюрмі, чекаючи на присуд. Коли його звільнили від вини й кари, він просив, щоб суддя дозволив йому ще одну ніч переспати в тюрмі: йдучи додому, він хотів вибрати з банку свої гроші, а того дня банк був уже закритий. Суддя дозволив йому зробити з тюрми готель.

● **28-го листопада** почалися жидівські свята „Ганукаґ", під час яких жиди відзначають в домах, синагогах і приватних інституціях перемогу біблійних братів Маковеїв над сирійськими переважаючими силами. Свята ці тривають 8 днів.

● **Окружний суддя** в Оклагома Ситі Росс Різлі присудив колишньому вояковi морської піхоти Робертові Е. Велисові найкоротшу в історії федеральних судів кару тюрми — 10 хвилин. Суддя звернув увагу на те, що Велис чекав у тюрмі на присуд 28 днів. Його судили за незаконне ношення однострою морської піхоти.

● **Губернатор Ню Джерзі** Роберт Б. Майнер і панна Гелен Дей Стівенсон повідомили, що їхнє вінчання відбудеться 19-го січня 1957 в Оберліні, Огайо, в малому родинному колі. Молоді виїдуть в пошлюбну подорож на острови Барбадос, де пробудуть два тижні.

● **Адмірал Ричард Е. Бирд** плянує в грудні цього року полетіти на Південний бігун, щоб подивитися, як там працює американська експедиція під командою адмірала Джорджа Дуфека.

● **Суддя Апеляційного Суду** ЗДА Дел М. Леммон заявив, що „відкладання виконання смертного вироку на злочинцеві письменникові Кериловi Чесманові стало національним скандалом". Суддя, огірчений тим, що цьому злочинцеві вже 8 років відкладають кару, домагатиметься виконання присуду.

● **Департамент рільництва** повідомляє, що на дослідній станції в стейті Тексас вдалося виростити нову морозостійку породу озимого вівса. Цей новий різновид вівса названо „Бронко".

УКРАЇНЦІ БЕРУТЬ АКТИВНУ УЧАСТЬ У БУДОВІ МУЗЕЮ ІМІҐРАЦІЇ ПІД СТАТУЄЮ СВОБОДИ

КОМІШЕНЕР КОРСІ ДАЄ НАЙВИЩІ ПРИЗНАННЯ УКРАЇНЦЯМ ЗА ЇХ ВКЛАД В РОЗБУДОВУ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Свого часу вже повідомлено, що українська етнічна група в Америці, фірмована своєю центральною репрезентацією, Українським Конґресовим Комітетом, належить до спонзорів побудови Американського Музею Іміґрації, що буде побудований і створений у підставі Статуї Свободи на острові Бедлов, перейменованому тепер на острів Свободи, в нюйоркському порті. Для активної участи в будові того музею створений окремий український діловий комітет, що його очолює відомий наш промисловець п. Володимир Джус та в склад якого входять ще п. Платон Стасюк, як заст. голови, п. Юліян Ревай, як секретар, і пп. Йосип Лисогір, Степан Ярема і Іван Робертс, як члени. Для започаткування акції української групи відбулись минулого четверга, 29-го листопада, в приміщеннях Українського Інституту Америки, інформаційні наради, в яких взяли участь представники поодиноких крайових і місцевих українських організацій та преси. Наради відкрив коротко п. Вол. Джус, а проводив ними п. Йосип Лисогір. Загальні інформації про крайовий комітет будови тієї „національної святині американських предків", як названо музей, дав приявний на нарадах секретар-касир комітету, п. Александер Гемилтон. Крайовий комітет очолює генерал-майор Ю. С. Ґрант, а екзекутивним головою комітету є відомий промисловець Пієр С. Ду Понт. Ціллю комітету є зібрати більшими і меншими пожертвами 5 мільйонів долярів, потрібних на будову та влаштування музею. Очевидно, що уряд чи заможніші люди могли б легко цю суму поставити до розпорядження, але діло саме в пожертвах якнайбільшої кількости громадян іміґраційного походження, бо всі вони завдячують Америці незрівняні можливості для себе та своїх нащадків.

Палку промову на цю тему виголосив колишній комішенер іміґрації при уряді ЗДА та колишній комішенер відомого „іміґраційного чистилища" на Острові Сліз, Едвард Корсі, який сам є італійського походження, бо приїхав до цієї країни як десятирічний юнак, добившись опісля найвизначніших постів. П. Корсі говорив насамперед про статую Свободи, про свій довголітній досвід з іміґрантами та їхніми справами, говорив про те, що 79 відсотків населення Ню Йорку, найбільшого і найбільш чудового міста в світі, становлять іміґранти і їхні діти та дав характеристику Америки, як „нації націй", пригадавши, що й Великий Еманципатор, президент Линколн, був свого часу редактором „чужомовної" (німецької) газети в стейті Ілиной. Америку збудували іміґранти і сьогодні ніхто не може говорити про те, що він

(Закінчення на стор. 3-ій)

Президент найменував координатора для допомоги Мадярщині

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 29-го листопада найменував Прейсі С. Вурґіса координатором всеамериканської допомоги Мадярщині та мадярським втікачам. Ґурґіс керував допомогою Німеччині і Японії після закінчення другої світової війни, а недавно допомагав реорганізувати залізницю на Лонґ Айленд, Н. Й. Цей 66-річний бруклинський правник видав заклик до американців, щоб засукали рукави та негайно взялися до праці, щоб не проґавити тієї нагоди, яка трапляється показати світові „різницю між російською жорстокістю та гуманітарністю президента Айзенгавера". Вурґіс працюватиме без окремої нагороди. Ціль його праці: скоординувати працю всіх аґенцій, які займаються справою допомоги мадярським втікачам і Мадярщині. „Ця країна ще не мала такої нагоди, щоб допомогти цьому хороброму народові, який не боїться смерти". Вурґіс відкриває бюро в Білому Домі, де працюватиме з канцелярійними працівниками. Президент Айзенгавер одночасно видав заклик, щоб американці щедро складали жертви для Американського Червоного Хреста, який хоче зібрати 5 мільйонів долярів на допомогу Мадярщині і втікачам. Міжнародний Червоний Хрест за американські пожертви вже почав доживляти коло 150,000 осіб в Мадярщині. Вурґіс — це давній приятель Айзенгавера. Він пригадав, що саме тепер минає 10 років, як поборював голод в Німеччині та Японії.

Чотири пункти програми кол. президента Трумана для вщасливлення людства

Ст. Джозеф, Мо. — Колишній президент Гаррі С. Труман промовляв на демократичному прийнятті в Ст. Джозеф і виявив чотири пункти програми, здійснення якої створило б умови, в яких могла б панувати воля і щастя для всієї людськости. 1. ЗДА повинні рішуче підтримувати Об'єднані Нації та всі їхні аґенції і всіми способами старатися збільшити авторитет цієї міжнародної інституції. 2. ЗДА повинні продовжувати економічну допомогу світові та зредукувати всі перешкоди до міжнародної торгівлі, бо економічна відбудова і мир у світі залежать від міжнародної торгівлі. 3. Ми мусимо збільшити силу вільнолюбних народів проти небезпеки аґресії. 4. Ми повинні поділитися нашими успіхами на науковому і промисловому полі з іншими народами, щоб допомогти до їхнього розвитку.

Секретар Комуністичної партії проти „Дейлі Воркера"

Ню Йорк, Н. Й. — Генеральний секретар Комуністичної партії ЗДА Юджін Денніс знову критикує партійний орган „Дейлі Воркер" за те, що той щоденник критикував совєтську атаку на Будапешт. Денніс заявляє в своїй статті, що становище „Дейлі Воркера" шкодить „справі соціялізму" та послаблює зв'язки з марксистами в інших країнах. На думку Денніса, комуністичний щоденник помилявся, коли писав про те, що „атака совєтської армії пошкодила справі соціялізму", бо в дійсності було навпаки, совєтські війська врятували соціялізм в Мадярщині. Денніс заповідає боротьбу проти свого партійного органу, який на якийсь час відважився був критикувати Москву.

ПОМЕР д-р ІВАН ТУРЯНСЬКИЙ

Нюарк, Н. Дж. — Минулого четверга, 29-го листопада, тут помер, після важкої недуги, видатний і заслужений український громадянин і діяч, колишній старшина УСС і б. адвокат і голова організації українців в Коломиї, сл. п. д-р Іван Турянський. Подробиці в окремих повідомленнях на іншому місці в цьому числі.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗМАГУНИ ВЕДУТЬ ПЕРЕД НА ОЛІМПІЯДІ, УКРАЇНЕЦЬ ВОЛОДИМИР КУЦЬ ПОБИВ РЕКОРДИ НУРМІ І ЗАТОПЕКА

Мелборн. — Згідно з вислідами олімпійських змагань до дня 29 листопада включно американська спортова репрезентація веде перед не тільки в кількості здобутих золотих медалів, але і в загальній табелі спортових осягів. Своєю перемогою у фінальному бігу на 400 метрів, американець Чарлі Дженкінс здобув 19-ту золоту медалю для ЗДА (Совєти здобули тільки десять, в тому числі 2 здобуті українським бігуном Володимиром Куцем). В загальній табелі осягів З'єдинені Держави стоять із 318 точками проти 219½ точки совєтської репрезентації. — Найбільшою сенсацією Олімпіяди в середу 28-го листопада була перемога українця Володимира Куця в бігу на 5,000 метрів. Здобувши перемогу під час відкриття Олімпіяди в бігу на 10,000 метрів і встановивши олімпійський рекорд з часом 28:45.6, Володимир Куць встановив тепер олімпійський рекорд у бігу на 5,000 метрів з часом 13:39.6. Цим він побив, встановлені відомим чеським змагуном Емілем Затопеком під час 15-ої Олімпіяди в Гельсінкі, рекорди в бігах на 5,000 і 10,000 метрів. Пресові звітодавці американських газет називають Куця „залізною людиною з України" і підкреслюють, що Володимир Куць увійшов у пантеон слави єдиних переможців у бігах на 5,000 і 10,000 метрів — безсмертних Ганнеса Колегмайнена, Паавo Нурмі й Еміля Затопека.

Гаммершилд закликає 87 держав допомогти мадярським втікачам

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй і високий комісар ОН для справ втікачів вистосували спільний заклик до всіх членів Об'єднаних Націй і 8 держав, які до ОН не належать (Японія, Західня Німеччина, Ватикан, Південна Корея, Південний В'єтнам, Швайцарія, Монако і Сан Маріно) у справі допомоги мадярським втікачам. Змалювавши величезну нажду і конечність негайної потреби втікачам, той заклик подає різні докладні цифри, що стосуються масової втечі мадярів за кордон. До 22 листопада Об'єднані Нації мали дані щодо 92,000 осіб, які втекли до Австрії. Із них коло 22,000 вже переселено. На поміч 20,000 втікачам впродовж перших шести місяців треба найменше 6,500,000 долярів. Дальших 10,000,000 долярів потрібно для решти втікачів, не враховуючи туди тієї негайної допомоги, що її несе Міжнародний Червоний Хрест і різні міжнародні та державні допоміжні організації. Гаммершилд звертає між ін. увагу, що багато мадярських втікачів не хоче покищо переселюватись на постійне в заморські країни, чекаючи дальшого розвою подій на Мадярщині та не вирекшись надії, що зможуть вернутися туди, при кращих тамошніх політичних обставинах.

Большевики заміновують мадярсько-австрійський кордон

Відень. — Останнім заходом совєтських властей на Мадярщині, щоб припинити потік втікачів відтіль на Захід, є заміновування широкого пояса здовж мадярсько-австрійського кордону, в глибині за одну милю по мадярському боці. Цю акцію закладання мін у прикордонній смузі переводять виключно совєтські вояки, здебільша кірґізи й монголи. Найгустіше заміновується дотеперішні переходи кордону проти місцевости Люцмансбурґ та у прикордонних вінницях в Бурґенлянді. Тому число втікачів, яке в минулому тижні щоденно становило по 6,000 до 9,000, тепер впало до 2,000 пересічно за 24 години. Коли всетаки стільки людей встигає ще втікати, то це треба завдячувати тій обставині, що мадярські залізничники, селяни в прикордонній смузі й самі мадярські вояки скрізь помагають втікачам у переході кордону. Знову ж ті, які втікають, не беруть з собою абсолютно ніяких речей, щоб не подобати на втікачів. До цього часу нараховують в Австрії вже 96,000 мадярських втікачів, але їх є більше, бо багато їх не зареєструвались. Тим часом мадярський уряд Кадара все ще „надумується" над відповіддю, яку має дати генеральному секретареві ОН у відповідь на резолюцію Генеральної Асамблеї щодо допущення обсерваторів ОН на Мадярщину. Тієї відповіді до п'ятниці ночі все ще не було. Під час дебати в ОН найгостріше таврував Москву за події на Мадярщині шведський міністер закордонних справ Остен Унден.

Чу-Ен-лай відвідав Індію

Ню Делі. — Комуно-китайський прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-лай прибув у середу 28 ц. м. до столиці Індії. Хоч він дістав скромнішу зустріч, аніж Хрущов і Булґанін в минулому році, проте ескадриля індійських літаків знводила його літак від кордонів Індії, уряд оплачував автобуси, якими люди могли прибути на летовище, зорганізовано дітей, що передали китайському комуністові квіти, а юрба кричала „хай живе індійсько-китайська приязнь". Очевидно, що Неру й інші індійські достойники вийшли назустріч Чу Ен-лаєві. Політичне значення цих розмов індійського й комуно-китайського прем'єрів вбачають головно у тому, що в половині грудня ц. р. Джавагарлал Неру має прибути до Вашинґтону на наради з президентом Айзенгавером. Здогадуються, що Чу Ен-лай хотів здобути собі в особі Неру головного посередника в справі направлення взаємин між ЗДА і домуністичним Китаєм, з тією найпершою ціллю, щоб ЗДА не ставили перешкод прийняттю комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, на чому комуністичному Китаєві страшенне залежить. Як відомо, саме репрезентант Індії в ОН, Кришна Менон, поставив був на цій Генеральній Асамблеї невдачний внесок на прийняття комуністичного Китаю. У своїй пресовій конференції в столиці Камбоджі Пномпенґ, звідкіль Чу Ен-лай безпосередньо полетів до Індії, він не відповів на безпосередній запит журналістів щодо його становища до совєтської поведінки на Мадярщині, але у власній заяві висловився проти „націоналізмів великих держав", яким, мовляв, легко „порушувати гідність і державну незалежність малих держав". Очевидно, що Чу Ен-лай запевняв, що комуністичний Китай ніколи не робитиме такого і буде дотримуватись „п'ятьох принципів коекзистенції".

● **У Південній Індії** сталася велика залізнича катастрофа: швидкий потяг, зложений з паровоза і 7-х вагонів, вискочив із рейок на мості і злетів у ріку Марудьяр. З ріки видобуто 94-х убитих і понад 70 тяжко ранених, з яких більшість мабуть помре.

АМЕРИКА СТАВИТЬСЯ З „НАЙБІЛЬШОЮ СЕРЙОЗНІСТЮ" ДО НОВОЇ ЗАГРОЗИ НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НАПАДОМ НА ІРАК, ІРАН, ТУРЕЧЧИНУ АБО ПАКІСТАН

Вашингтон. — „З'єдинені Держави розглядали б кожну загрозу для територіяльної непорушности і політичної незалежности членів (Баґдадського пакту) з найбільшою серйозністю" — таким висновком закінчується ширша офіційна заява державного департаменту, проголошена в четвер 29 листопада ц. р. у зв'язку з небезпечною ситуацією, що настала тепер на Середньому Сході внаслідку совєтської пенетрації в Сирії. Не згадуючи за іменем ані Сирії, ані совєтських транспортів зброї, що йдуть масово до тієї країни, державний департамент з найбільшим признанням висловлюється про мирові й оборонні цілі Баґдадського пакту, як реґіонального бльоку держав в рямцях чартеру Об'єднаних Націй. Державний департамент промовчує в цій своїй заяві Англію, як члена Баґдадського пакту, зате згадує про Туреччину, Ірак, Іран і Пакістан і про дві останні конференції тих чотирьох держав, відбуті впродовж останніх тижнів в Тегерані і Баґдаді. „Впродовж цілого періоду останньої кризи — кажеться буквально в тому комунікаті — ті держави ясно заявили свою віру в чартер ОН і свою рішучість зберігати мир не тільки в обширі, в якому вони самі живуть, але й у цілому світі". „З'єдинені Держави, від початку Баґдадського пакту підтримували той пакт і принципи колективної безпеки, на яких він спирається" — заявив державний департамент.

За найпершими коментарями преси ця офіційна американська заява означає дальшу пересторогу під адресою Совєтів, щоб вони не сподівалися, що зможуть своєю підривною акцією на Середньому Сході безкарно підважити екзистенцію середньо-східніх держав, пов'язаних оборонними союзами з Заходом. З'єдинені Держави формально не належать до Баґдадського пакту, але співпрацюють в його фінансовій та політичній комісіях та мають окремі двосторонні договори з усіми названими членами того пакту. Ця остання заява буде напевне прийнята з вдоволенням в Англії і Франції, викличе радість у названих чотирьох державах Середнього Сходу, загрожених Совєтами, зате мабуть зустрінеться з невдоволенням в Єгипті, який від початку існування Баґдадського пакту поборював його, як ніби конкуренцію до Арабської Ліґи, — коментують американські газети.

ЗДА, Англія і Франція на шляху до поправи взаємин

Лондон. — В англійських політичних колах уважають, що „найгірший" час у взаєминах між ЗДА і їх двома західньо-европейськими великодержавницькими союзниками вже минувся і що тепер наступить період ліквідування спору, що виник внаслідку односторонньої акції Англії і Франції проти Єгипту, — твердять американські обсерватори в англійській столиці. Діючий в заступстві Ідена, як керівник уряду лорд королівської печаті Батлер разом із міністром закордонних справ Селвайном Ллойдом стараються заспокоїти „збунтованих" парляментарних послів із власної консервативної партії, переконуючи їх про конечність скоритися резолюції Об'єднаних Націй і волі З'єдинених Держав та відкликати свої війська з Єгипту. Це має статися „ступнево", впродовж двох перших тижнів грудня, в міру того, як туди напливатимуть більші з'єднання „міжнародної поліції". Офіційна англо-французька заява в цій справі має появитися після наради між англійським і французьким міністрами закордонних справ. Французький міністер Піно заповів приїзд в цій справі до Лондону на п'ятницю 30 листопада. Французи покладають багато надії на подорож до Вашинґтону з Парижу американського амбасадора Даґлеса Дійона, великого приятеля Франції. Перед своїм виїздом з Парижу Дійон відбув ще одну довгу конференцію з прем'єром Молле і обідав із французьким міністром фінансів Рамадіє. Коли Англія і Франція офіційно проголосять термін свого відвороту з Єгипту, тоді — пишуть англійські часописи — Америка оприлюднить деталі своїх масових доставів нафти Західній Европі, які зарадили б теперішній гострій нафтовій кризі.

В СВІТІ

● **Швайцарський уряд** заявив, що бере на себе кошти перевозу літаками з летовища під Неаполем до Єгипту перших 1,223 членів „міжнародної поліції". Це — шляхетний жест Швайцарії у відношенні до Об'єднаних Націй, до яких вона не належить і належати не хоче, щоб у найменшій мірі не кидати тіні на свою традиційну невтральність. До останнього четверга в Єгипті було 2,200 вояків „міжнародної поліції" із семи різних держав.

● **187 европейців** і 6 єгипетських громадян, в тому числі 80% жидів виїхали шпитальним французьким кораблем „Ля Марсельєз" з Порт Саїду до Франції, як перші вигнанці з Єгипту. Ще 2,400 б. єгипетських громадян зареєструвались в англійців і французів на виїзд. Це — здебільша особи, що втратили під час бомбардування міста усе своє майно, або такі, що побоюються примусового виселення після повернення єгипетської влади.

● **На Мадярщину** продісталося до кінця минулого тижня тільки 5 транспортів Міжнародного Червоного Хреста шляхом на Відень. Вони привезли до Будапешту тільки 70 тони ліків і харчів. 20 урядовців МЧХреста з Женеви реєструють у Будапешті потребуючих і підготовляють ширшу акцію. Найбільшою для неї перешкодою є брак не тільки цілих будинків, а взагалі будь-яких приміщень для товарів, що їх треба привезти. Будапешт зруйнований і кожне вільне в ньому місце заповнюється бездомними.

● **На Маляйському острівці** Пенанґ, за 50 миль від Сінґапуру, у ґімназії Чунґ Лінґ, поліція мусіла слізним газом розігнати 6,000 ґімназистів, які зачинились в будинку і „страйкували" на знак протесту проти репресій, застосованих владою проти комунізуючих ґімназистів і студентів. У Маляйській Федерації коло 20,000 юнаків ходять до китайських шкіл, що з них деякі стали осередками комуністичної підривної роботи.

● **В англійській палаті громад** Джордж Віґґ, колишній полковник і член соціялістичної опозиції, твердив, що розвідча служба американського летунства зуміла розшифрувати код, що ним англійці й французи передавали на коротких хвилях відомості про підготову до виправи проти Єгипту, і тому Вашинґтон буцімто знав про неї. Через те Айзенгавер гостро перестеріг Ізраїль, але Ізраїль не послухав.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МАДЯРСЬКА ЛЕКЦІЯ

Збройний зрив мадярського народу проти залежности від Москви і проти насадженої Москвою комуністичної системи в самій Мадярщині коштував і коштує мадярам багато жертв і терпінь, але він — не зважаючи на практичний його результат для самого мадярського народу — дає першорядну лекцію для всіх народів, поневолених і вільних. Ця лекція всеохоплююча, її варто вивчити напам'ять і поробити з неї відповідні практичні висновки, щоб ця дорого оплачена наука не пішла — як кажуть — до бука, а пішла до голови.

Для нас має окреме значення мадярська лекція щодо американської ролі, власне американського відношення до визвольних рухів поневолених Москвою народів, зокрема ролі таких американських урядових і приватних інформаційних аґенцій, як „Голос Америки", „Радіо Вільної Европи" і ін. Під цим оглядом лекція заслуговує на окрему увагу ще й тому, що її перетягається, зглядно помітні тенденції перетягати її в напрямі двох крайностей: з одного боку ролі цих аґенцій приписується малощо не рішальне значення, а з другого — її майже знецінюється. Правда, очевидно мусить бути десь посередині, а устійнення цієї правди було б черговою заслугою мадярської лекції.

Цікаві спостереження на цю тему подав з Відня будапештський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", Джан МекКормек, у виданні цього щоденника з минулої неділі. МекКормек, який сам пережив на місці мадярську революцію рішуче твердить, що мадяри, починаючи повстання, були *переконані, що Америка їм в цьому допоможе, включно аж до збройної інтервенції*. Він наводить ряд фактів, які привели мадярів до такого переконання. Були це в першу чергу радіопередачі „Голосу Америки" і „Радіо Вільна Европа". Очевидно, що представники обидвох цих аґенцій з не меншою рішучістю заперечують такі твердження і покликаються на свої передачі, в яких ніколи не було жадного заклику чи намови до повстання. МекКормек вияснює, що таких докорів їм теж ніхто не робить, бо таких закликів справді не було. Натомість він наводить передавані тими радіовисильнями заяви американського представника в Об'єднаних Націях, амбасадора Ладжа, заяви державного секретаря Доллеса і навіть загальні „ствердження принципів" президента Айзенгавера, які могли давати мадярам надію і виробляти в них переконання, що Америка їм активно допоможе, якщо вони — кажучи американською фразою — самі почнуть собі допомагати. Тим то цитований кореспондент вважає, що коли можна б уже кому робити які докори за викликання помилкових вражень і переконань серед мадярів, то відповідальність за це є „на вищому рівні", ніж інформаційні аґенції та радіовисильні.

Ця мадярська лекція повчальна також і для українців. Досі українська еміґрація ще не з'ясувала виразно свого становища щодо евентуального повторення мадярських подій на Україні. Очевидно, що кожний бажав би визволення свого народу, кожний бажав би, щоб і український нарід повстав проти свого московського ката, але ніхто не бажав би, щоб таке повстання закінчилось так, як воно закінчується на Мадярщині.

Під таким кутом і варто було б перевірити загальне відношення українських еміґраційних груп до таких американських акцій, як „Голос Америки" чи „Радіо Визволення", або, радше, не так своє відношення, як свої дотеперішні побажання і вимоги. Очевидно, що ми далекі від того, щоб уважати ці аґенції за — скажімо — правильні. Навпаки. Як призначене для т. зв. сателітних країн, „Радіо Вільна Европа", а за ним частинно і „Голос Америки" могли перетягати, так „Радіо Визволення" і „Голос Америки", призначені для включених у Совєтський Союз країн, недомагають. А проте, побажання українських еміґраційних груп до тих аґенцій могли бути перетягнені, якщо оцінювати їх у світлі мадярської лекції. І тому потрібна перевірка, перевірка дбайлива і — як кажуть — холодна, твереза, філософічна.

Перевірка потрібна під одним тільки кутом: правди, правди і нічого іншого, тільки правди, бо в правді — найбільший інтерес українського і кожного іншого народу. Поширювання правди про Україну серед наших співгромадян ми поставили собі за головну мету, і ми повинні її здійснювати. Вимоги правди, перевіреної правди про Україну і для України вчить нас мадярська лекція, а цієї правди не можна добиватись самими тільки бажаннями, хоч би вони були і найшляхетніші. Нам треба добиватись, щоб ці наші бажання насамперед стали правдою, щоб за кожним американським словом, яке відповідає нашим бажанням, стояла рівночасно рішучість його здійснити, бо тільки так можна оминути помилкових вражень і переконань, які в теперішніх обставинах коштують занадто дорого.

РОЛЯ ПОРТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Федеральний суддя Ф. ван Пелт Брайн судовою забороною припинив на 10 днів страйк портових вантажників на східньому і південно-східньому побережжях. В цій заборові суддя покликався на те що „продовжування цього страйку загрожувало б справі народного здоров'я і безпеці країни". Це звичайна правнича формула, якої вживається в подібних випадках.

Та коли приглянемося до того, яку велику ролю грають в економіці ЗДА порти, годі побачимо, що довший страйк портових вантажників дійсно загрожував би здоров'ю американського населення та безпеці цієї країни.

Кожного року до портів ЗДА прибуває коло 48,000 кораблів. Це — тільки ті кораблі, які обслуговують закордонну торгівлю. В попередньому, 1955-му році ці кораблі привезли або вивезли з американських портів 215,000,000 тони товарів — вартости 16,700,000,000 долярів, з чого на самий лише Ню Йорк припадає 7,200,000,000 долярів, на Ню Орлінс — 1,500,000,000, на Филаделфію — 1,100,000,000, а на Балтимор і Норфолк — по одному більйонові долярів. На всі інші порти припадає — 4,900,000,000 долярів.

Але ці мільйонові й мільярдові числа не обіймають того руху, який відбувається між портами американського побережжя та портами американських рік. Число кораблів в цих портах у кілька разів більше від числа кораблів, які випливають до закордонних портів. На цих кораблях в 1955 році перевезено більше як більйон тони товарів. Прибережні кораблі — це власність американських фірм, але в торгівлі з закордонними країнами беруть часть три чверті чужинних кораблів.

І от, страйк портових вантажників припинив весь той корабельний рух, бо не було кому вивантажувати й наладовувати товари. Правда, закордонні пасажирські кораблі прибували й відпливали з американських портів, бо чужинна корабельна обслуга й самі пасажири давали собі раду з багажем. Але на деяких американських кораблях моряки, на знак солідарности з портовими вантажниками, відмовлялися допомагати при вивантажуванні багажу.

Треба ще звернути увагу й на те, що сама американська торговельна фльота — це величезне підприємство, яке оцінюють на 1,200,000,000 долярів (Ця сума обіймає вартість самих кораблів та портових споруд). Кожний американський вантажний і кожний пасажирський корабель — це одночасно поважна позиція в економіці країни. Будова пересічного вантажника коштує коло 8 млн. долярів, а пасажирського — коло 25 мільйонів. Та це ще не все. Протягом одного лише року на закуп електричного влаштування для кораблів витрачено 7,500,000 долярів, а на закуп посуду, скла, линв і шнурів — 6,000,000 долярів. На харчі видано впродовж року 97,000,000 долярів.

Однак, поза кораблями є ще цілий ряд промислових і торговельних підприємств, які стоять у тісній залежності від рухів кораблів. Сюди належать: корабельні доки, портові, транспортові засоби, торговельні підприємства в портах, допоміжна портова служба і т. п. Щоб зрозуміти, чим для якогось району є порт, треба вказати на порти в районі Ню Йорку і Ню Джерзі.

В цьому найбільшому в світі порті з численними причалами працюють 430,000 осіб, заробляючи річно понад 2,000,000,000 долярів. Управа порту Ню Йорк — Ню Джерзі запевняє, що кожний робітний пост в цьому порті спричиняється до того, що в зв'язку з ним виникають два нові робітні пости. Якщо це відповідає дійсності, тоді 3,120,000 осіб посередньо або безпосередньо дістають працю завдяки тому, що в цьому районі діє найбільший у світі порт.

Говорячи про значення портів в економіці країни, треба згадати про величезну ролю, яку відіграють в цій ділянці портові робітники. Сьогодні вони зорганізовані в робітничі спілки, які дбають про добро своїх членів. На сході ЗДА найбільша організація портових робітників — це Міжнародна Спілка Вантажників, яка недавно проголосила була страйк своїх членів в портах від стейту Мейн аж до Тексасу. Цей страйк спаралізував рух у всіх східніх і південних портах і спричинив народній економіці мільйонові втрати. Президент Айзенгавер мусів скористати з закону Тефта-Гартлі і просити суд видати судову заборону страйку, який загрожує „здоров'ю й безпеці країни".

Вантажники радо пішли до праці, бо, правдоподібно, за 10 днів, на які заборонено страйк, спір між працівниками й працедавцями буде вирішений, внаслідок чого не матимуть втрати і ті, що безпосередньо зацікавлені страйком (вантажники та власники кораблів), і споріднені промисли та підприємства.

Мілена Рудницька

НОВИЙ РОЗДІЛ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ

Якщо є яка користь для визвольної справи поневолених народів з драматичних подій останнього місяця, то вона полягає в тому, що світ вилікувався, бодай на деякий час, з ілюзій щодо большевизму. Можемо сказати собі з полегшенням: політика мирної коекзистенції провалилась по всій лінії і відійшла до історії. У взаєминах між Заходом і Совєтським Союзом розпочався новий розділ, зовсім неподібний до попереднього. Тоді, як дотеперішній етап стосунків між вільним світом і світом большевицько-російського насильства, заінавґурований гучно й бучно на конференції „на вершинах" в липні 1955 р. в Женеві, проходив під знаком усмішок і чемностей, поступок і довірливої співпраці, то найновіший етап нагадує часи бльокади Берліну й початки Корейської війни.

Отже, ідилія тривала неповна півтора року. Ще нема року, як державний секретар Доллес, на засіданні Північно - Атлантійської Ради в Парижі в грудні 1955 р., доводив довго й переконливо, що Совєтський Союз вступив у період „лібералізації". Ще кілька місяців тому, під час „десталінізації", окремі комісії наукових і політичних експертів совєтських справ ламали собі голову над питанням, чи зміни в Совєтському Союзі мають структуральний, чи тільки тактичний характер. Десятки книжок і сотні статтей написали на цю тему західні совєтознавці. Ще так недавно західній світ радів з „відлиги" в сателітних країнах, добачаючи в ній познаки справжньої демократизації совєтської системи. Ще вліті цього року коекзистенція знаходилася в стадії процвітання, проявляючись у масовому туристичному рухові, посиленому торговельному товарообміні та культурній співпраці. Вільний світ так сильно вірив у тривалість політики коекзистенції, що послаблював свою психологічну бойову готовість і зменшував своє озброєння.

Ніщо не характеризує краще [illegible] злагода західних держав з большевиками обернулася в гнів, як дві заяви провідних совєтських ватажків з останніх днів. На прийнятті, що відбулося в неділю 18-го листопада в Москві з нагоди підписання договору між Гомулкою і Совєтами, Хрущов, мабуть напідпитку, той самий Хрущов, що його гостинністю і гумором захоплювалися західні дипломати, сказав на їх адресу з усією грубістю: „Ніщо вам не поможе, ми вас поховаємо в могилу, бо історія по нашому боці!" Ось справжні інтенції Москви відносно Заходу, розкриті з подивугідною щирістю! Друга заява вийшла з уст совєтського міністра закордонних справ Шепілова. В тоні погроз і перестороґ на адресу західніх держав він висловився на Асамблеї Об'єднаних Націй 22-го листопада, що „період духу Женеви наближається до кінця".

До речі, Шепілов спізнився з своєю заявою більш як на два тижні. Дух Женеви був убитий пострілами совєтських танків вночі з 3-го на 4-го листопада на вулицях Будапешту. Бо танкові стрільна поцілили смертельно не тільки мадярських повстанців і вільну Мадярщину, але вбили також віру ЗДА в еволюцію совєтської системи та їх надії на можливість нормальної співпраці з Совєтським Союзом. Вони заалярмували ввесь світ, зірвавши раз маску з обличчя червоної Москви. Хвиля морального обурення і політичного занепокоєння перекотилась через усі країни Середньої і Західньої Европи, досягла азійського й африканського континентів, потрясла сумлінням цивілізованого людства і змінила основно міжнародню сцену. Навіть так звані невтральні досі державні діячі, як прем'єр Індії Неру, навіть комунізуючі західні інтелектуали, з письменником Сартром і малярем Пікассо на чолі, осудили московсько - большевицьке варварство. Коли ж Кремль до диких репресій на Мадярщині додав ще погрози, що вживе ракетної зброї проти Англії і Франції, тоді щезла довірливість вільного світу і її місце зайняла свідомість, що посталінська Москва нічим не різниться від сталінської і що всяка Москва є невблаганним ворогом Заходу.

Стоїмо перед фактом повороту холодної війни. Годі передбачити, який буде її перебіг, але є підстави думати, що вона буде різкіша, ніж будь-коли у минулому, бо до давніх невирівняних порахунків треба ще додати нове американсько - совєтське суперництво за впливи в арабських країнах.

Одна річ є поза сумнівом: що успіх холодної війни залежатиме від єдности Заходу. У взаєминах між державами Західньої Европи й Америкою від довшого часу були всілякі розходження і взаємні жалі; в останній час єгипетська справа роз'єднала обидві англосаксонські країни. Але всі ці непорозуміння виглядають як мала родинна суперечка, порівнюючи з непрохідною прірвою між вільним і комуністичним світами. Одна, і тільки одна, засаднича лінія поділу розрізує земну кулю на два ворожі табори. Необхідність одностайности західніх альянтів — це під сучасну пору найважливіша проблема закордонної політики для кожної західньої держави зокрема і всіх їх разом. Західній світ не може собі дозволити на люксус внутрішніх сварок і дисонансів, бо він знаходиться в тотальній війні з Москвою, і від висліду цієї війни залежить його життя або смерть.

Різно можна дивитись на тертя між Европою і Америкою. Можна вважати, що в країнах Середньої і Західньої Европи пробудилось почуття солідарности, що воскресли спогади провідної ролі, яку ці країни грали в історії людства впродовж минулого тисячоліття. Можна, навіть, уважати бажання емансипації від американського патронажу за познаки видужування після важкої 10-річної хвороби. А втім, політичний реалізм каже европейцям погодитися з фактом, що внаслідок 2-ої світової війни центр ваги західнього світу пересунувся до ЗДА. Нема вже сьогодні в Европі „великих потуг" і було б божевіллям думати, що Европа може бути якоюсь „третьою силою" між двома кольосами: між Совєтським Союзом з його сателітами й Північною Америкою. Навіть кордони Европи скорчились і пересунулися на захід: вистачить поглянути на мапу, щоб переконатися, що такі міста, як Берлін і Відень, які лежали в центрі Европи, опинились тепер на її східніх межах.

Правдою є, що Европа потребує Америки, але правдою є теж, що Америка потребує Европи. „Якби Північна Америка була позбавлена своєї опори на европейському континенті, вона швидко була б зведена до ролі просто таки острова і кінець-кінцем мусіла б приймати накази від володарів азійсько - европейського континенту, об'єднаного під російською або китайською владою", — писав недавно англійський історик і історіософ Тойнбі.

Тільки спільними силами Америка і Европа можуть виграти холодну війну. Павутиння щораз густіше обмотує світ, але павук сидить у Москві, і тільки там можна його знищити.

ФЕРМЕНТ У ПОЛЬЩІ ТРИВАЄ

Не зважаючи на те, що Гомулці й іншим сьогоднішнім провідникам польської комуністичної партії й уряду повелося розвести напружену атмосферу в Польщі й оминути — з допомогою „сердечних і дружніх переговорів" з керівниками совєтської імперії — кривавої долі Мадярщини, то все ж таки відосередні тенденції й антисовєтські ферменти в Польщі не припинилися. Останні виступи польських комуністичних часописів, передавані навіть в радіопередачах для закордону, значить, авторизовані офіційними польськими урядовими і партійними колами, доказують, що антисовєтський спротив у Польщі росте і набирає сили і що сьогоднішні польські „ухили" можуть вилитися одного дня в конкретні протисовєтські виступи. Толеруючи й авторизуючи такі виступи, Гомулка і Циранкевіч сподіваються заспокоїти населення ілюзією релятивної політичної свободи, але з другого боку вони викликають і провокують дії, що можуть перейти понад їхніми головами.

На посилення антисовєтських настроїв у Польщі впливають передусім події на Мадярщині, зокрема совєтські пацифікаційні і ліквідаційні акції, такі як масові депортації мадярів чи підступне ув'язнення Надя, що за ґарантією мадярського комуністичного уряду відважився покинути свій азиль й опинився в руках совєтського МВД. У своїй офіційній оцінці подій на Мадярщині польські комуністичні часописи відходять цілком від встановленої московськими „Правдами" й „Ізвєстіями" лінії, що ці події були спровоковані і переведені „чужоземними аґентами". Видатний польський публіцист Роман Юрис у часописі „Жиціє Варшави" назвав складання вини за заворушення на Мадярщині на „аґентів" закордонного імперіялізму — „безглуздою, простацькою і примітивною поведінкою", яка підтверджує, що комуністична партія Совєтського Союзу не зуміла закінчити із сталінськими методами терору. Водночас із цим Юрис відважився критикувати Хрущова й інших членів совєтського „колективного керівництва" за їхню „зиґзаґувату політику, брак логіки і поворот до сталінських метод" у внутрішній і зовнішній політиці. Закінчив свій виступ Роман Юрис ствердженням, майже ідентичним із відомим ствердженням Мілована Джіласа, що мадярське повстання „є бунтом міжнародного маштабу проти насилля сталінської системи".

Не цілих два дні після появи статті Юриса (надрукованої в час. „Жиціє Варшави" з 23 листопада ц. р.) виступив офіційний орган центрального комітету польської комуністичної партії „Трибуна Вольносьці" (в числі з 25 листопада), заявляючись за закликом юґославського президента Тіта, щоб і Юґославія і Польща співпрацювали разом в боротьбі проти сталінізму. Підтримуючи позицію Тіта, що окремі комуністичні держави повинні вести свою незалежну політику, „Трибуна Вольносьці" зацитувала гостре засудження Тітом початкової совєтської інтервенції на Мадярщині (ще за Гера), промовчуючи цілком його виправдання останньої збройної совєтської інтервенції в тій країні, що мало бути „конечним злом".

Водночас із цими статтями появилися в польській пресі відкриті листи видатних польських письменників з висловами найглибших симпатій для мадярів і співчуття з приводу „кровопролиття, спричиненого опортуністичним урядом й інтервенцією чужих збройних сил". Виступили із осудженням зрадливого викрадення совєтами колишнього прем'єра Імре Надя теж польські публіцисти, проводячи на своїх загальних зборах окрему резолюцію в цій справі.

Ще не пролунали голоси протесту польських письменників і журналістів, а вже на сторінках провінційного польського комуністичного часопису „Трибуна Мазовецка" з 26 листопада появилася стаття проти московської „Правди" і в обороні Тіта. Обороняючи право окремих комуністичних народів і держав шукати допомоги навіть у капіталістів, „Трибуна Мазовецка" пригадала „Правді" факти про те, як самі Совєти користали з закордонної допомоги, стверджуючи, що між двома світ. війнами Совєтс-
двома світовими війнами СССР винаймав закордонним капіталістам свої продукційні центри, що Совєти користувалися з допомоги закордонних спеціялістів, особливо ж німців, що совєтська індустрійна продукція в деяких ділянках розвинулася на підставі ліцензій великих капіталістичних монополій і що під час другої світової війни Совєтський Союз користав з багатомільярдових американських позичок. Висуваючи такі досить неприємні для Москви пригадки, комуністи з „Трибуни Мазовецкої" висловлюють загладливе побажання „логічної і дружньої дискусії між братніми комуністичними партіями", і закінчують свої міркування ствердженням про „цілковиту нерозсудливість" московської „Правди", яка визначає події на Мадярщині, як „фашистську провокацію" в той час, коли вони насправді були революційним народним рухом.

Підсилив антисовєтські настрої в Польщі останніми днями факт підступного ув'язнення Імре Надя. Проти цього „зникнення" виступили майже всі без вийнятку варшавські часописи, заявляючи, що воно викликує „зрозуміле обурення".

Всі ці виступи і голоси доказують, що фермент, започаткований у Польщі познанськими заворушеннями, не закінчився і може привести до нових зударів і комплікацій, що з ними Гомулці, не зважаючи на всі московські ґарантії, не легко буде дати раду.

ХТО ПОЗДОРОВЛЯВ КРЕМЛІВСЬКИХ ДИКТАТОРІВ З НАГОДИ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Московська „Правда" опублікувала список держав і державних діячів, які вислали до Москви поздоровлення з нагоди 39-річчя жовтневої революції, яку святковано саме в дні здушення Москвою народної революції на Мадярщині. Цей список напевно колись придасться історикові для дослідження нашого хворого століття. В цьому списку знаходимо м. ін. імена: король Тайленду Бхумібола, король Лівії Ідрис, король Непалу Махендр, король Данії Фредерік. Поза тим — країни-сателіти і „невтральні" країни.

НАЩАДОК

Може, я записую останні
Сторінки у зошиті своїм, —
А десь близько, в білій тиші
[ранній
Хлопченя із чубчиком
[льняним,
Тільки що навчившись
[говорити,
Підбира, ласкаве і сердите,
Перші пари непокірних рим.

Світ навколо хвилями ясними
Б'є у невідомі береги, —
А в хлопчини серце невситиме,
Повен розум чистої жаги,
Все ж то хоче знати, обійняти...
І в поля від батьківської хати
В'ється слід маленької ноги.

Бачить хлопчик, як людська
[робота
Сходить ще невиданим зелом,
Мову людську і пісні він потай
Слухає з наморщеним чолом —
І співа дедалі сміливіше...
Не мого він зошита допише, —
Свій почне новим своїм пером.

М. РИЛЬСЬКИЙ

В. Гайдарівський

ЩЕ ОДНО КОХАННЯ

Повість

(34)

Паша підвела свої зажурені очі й зустріла погляд коваля — такий чистий і теплий, що не могла стриматись далі і заплакала.

Лаврін Матвійович мовчав. Сліз материних не висушать слова, хоч би які палкі вони були, як не можуть гарячі промені сонця висушити дощових хмар.

Вона, трохи виплакавшись, заговорила сама.

— І що воно сталося з моїм Максимом — не можу взяти собі на розум. Як зробився начальником — наче підмінили мені сина. Все йому не так, усе не по-його, коверзує, бубонить, свариться, ніби не мати я йому, а хто-зна хто. „Мене поважає ввесь завод і все місто, а ви до мене ставитесь, як до коваля якогось", — дорікає. А це ж неправда, Лавріне Матвійовичу. У мене тільки й думок, аби догодити йому...

Паша ковтала гіркі грудки, що стискали їй горло.

— І чого б ото без потреби хвилюватися, — з ласкавим докором мовив Лаврін Матвійович. — Хлопець підскочив угору і запишався трохи. Хай побрикається, поки призвичаїться. А там йому самому набридне вдавати з себе велике цабе. Ви з невісткою візьмітьеся за нього, то він швидко у вас буде шовковий...

— Невісткою... — протягнула жінка, хитаючи головою. — А де ж та невістка, як я її й не бачила...

— Не бачила? — здивувався Лаврін Матвійович.

— Не бачила... Приходить учора Максим з кошем, повкладав свої речі і каже: „Мамо, я одружився і переходжу мешкати до жінки. Меблі покищо хай тут постоять, пізніше заберу. А ви, мамо, не журіться, я вас не забуду, щомісяця аліменти платитиму". І тільки й бачила його. А сьогодні приносять із завкому білет. Я думала, що на виставу запрошують, а то кличуть мене на синове весілля до клюбу. Оце вам, Лавріне Матвійовичу, і невістка! — скінчила Паша, силувано усміхнувшись.

— Як же швидко й спадлючився! — із серцем смикнув себе за вуса коваль...

Лаврін Матвійович, обурившись поведінкою Максима, переконував Пашу не йти на синове весілля і не брати від нього грошей. Скрутно буде — їй коваль допоможе, не з жалю чи з обов'язку, а лише з людяности, як людина людині.

Слухала Паша ковалеві гнівливі слова і мовчки шила. Нитки їй плуталися, зашморгувалися вузли, іноді голка проколювала шкіру й на пальцях наростали червоні ягідки крови. Зрозумів Лаврін Матвійович, що не поділяє вона його думок, видно матері легше вирвати із грудей своє серце, ніж відмовитись від своєї дитини. Мати простить усе — плакатиме, страждатиме, а простить...

У день Максимового весілля, закінчивши працю, Лаврін Матвійович повитягав із шафи фігурки, виготовлені для ліжка, розставив їх на ковадлі і, пройшовшись по цехові, запросив робітників підійти на хвилину до його горна. І незабаром біля ковадла утворився натовп, люди розглядали фігурки з подивом і замилуванням.

Коваль стояв збоку похмурий, ніби був невдоволений, що його робота викликала у глядачів захоплення.

— Оце, друзі мої, хотів я зробити моєму Максимові ліжко, — показав він на деталі. — І зробив би. Та Максим уже готове має. Казьонне...

І, схопивши кліщі, стиснув ними одну фігурку, а інші рвучким помахом змів додолу.

— Допоможіть, друзі! — тримаючи над ковадлом залізного ангела, просив коваль. — Бийте молотом, щосили бийте!

Робітники захвилювалися, загомоніли, вони не розуміли, що сталося з їхнім старим. Тоді Лаврін Матвійович схопив молоток, кількома ударами спотворив фігуру, розплесканий кусок заліза відкинув геть і бив другу деталь, потім третю з такою поквапливістю й злістю, ніби мстився на них. Він не слухав благань і умовлянь своїх товаришів залишити хоч дві, хоч одну фігуру, яку б вони поставили для краси й на пам'ять на чільному місці в цеху. Коли вже і остання плитка заліза брязнула об землю, Лаврін Матвійович жбурнув услід молоток і кліщі, стомлено зідхнув, витер рукавом поблідле обличчя, обвів очима завмерлий від здивування натовп і, розвівши руки, збирався щось сказати. Але не сказав. Пройшов між робітниками до горна і схилився на нього, закривши обличчя широкими мозолистими долонями. На кінчику сивого вуса його відкілясь узялася сріблясна краплинка і впала в попіл.

Робітники виходили з цеху мовчазні й пригнічені, ніби почували себе винними у якомусь злочині...

**

Голова завкому Ворошун сидів у своєму кабінеті. Він мав напрочуд гарний настрій. Доручення організувати знатній людині заводу товаришеві Копі весілля він виконав так, що приємно було згадати самому. Дзенькіт склянок, поважні й жартівливі побажання, настирливі вигуки „гірко", поцілунки молодих під шалено-бадьорі звуки оркестри, веселі опіви, вихористі танки — усе це гуділо ще йому в ушах і не зникало з очей. Він байдуже перекладав одержану пошту. Один лист був від столичної урядової установи. Перебіг його очима і посміхнувся. До завкому писали, що їм скаржиться робітник Максим Копа на незадовільне громадське харчування. Якщо скарга відповідає дійсності, то завком повинен вжити для викорінення зазначеного недоліку рішучих заходів.

— Уже вжито заходів! — відклав Ворошун папірця набік і, позіхаючи, солодко потягнувся.

(Кінець)

ПОВІДОМЛЕННЯ УКК

У СПРАВІ ПОЛІТИЧНОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ 23 ГРУДНЯ

У вівторок, 27-го листопада ц. р. відбулося в Ню Йорку Надзвичайне Засідання Екзекутиви Українського Конгресового Комітету Америки для обміркування й вирішення важливих актуальних справ — акцій у зв'язку з теперішньою політичною ситуацією.

На цьому засіданні ухвалено влаштувати могутню Українську Маніфестацію в неділю, 23 грудня 1956 р. в Ню Йорку, в залі Мангеттен Сентер, включити в активну участь у цій Маніфестації всі Українські Організації Метрополії й Области (Ню Йорк, Ню Джерзі, Коннектикат) та запросити до приявности на Маніфестації Представництва національних груп усіх неволених Москвою народів.

Мета нашого виступу:

Спираючись на досвіді невпинної боротьби українського народу проти імперіялізму й агресії комуністичної Москви, що її перший почав наш нарід 39 років тому й провадить її й досі,

спираючись на безліччі повстань і збройних виступів українських народних мас та на виявах масового спротиву, що своєю геройчністю та трагізмом не мають і досі ще відповідника в змаганнях других народів, що тепер неволені Москвою,

спираючись на мільйонах жертв нашого народу в цій боротьбі досі, без будь-якої допомоги зовнішнього світу —

виявити усьому вільному світові, зокрема Америці, що знехтування цієї боротьби українського народу й байдуже ставлення до неї, а навіть шкодження їй з боку інших країн і народів привели до цього трагізму, що заіснував на широких просторах континентів, де має — у висліді того всамітнення змагань нашого народу — владу, силу і впливи комуністична Москва тепер,

вказати, що тільки повне визволення й повна незалежність українського народу на всій його території є передумовою зламання московської комуністичної імперії й передумовою та запорукою визволення й волі всіх неволених нею народів і миру у всьому світі.

Маніфестацію спонзорує Український Конгресовий Комітет Америки.

Для організування Маніфестації будуть скликані в найближчому часі окремі наради Українських Організацій та всіх Відділів УККА Метрополії й Области.

Про рішення в інших справах буде подана інформація в окремому повідомленні.

Ню Йорк, 28 листопада 1956.

Український Конгресовий Комітет Америки

УКРАЇНЦІ БЕРУТЬ АКТИВНУ УЧАСТЬ У БУДОВІ МУЗЕЮ ІМІҐРАЦІЇ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

є кращим американцем тільки на підставі того, коли його предки приїхали до Америки. Кожний з нас, хто приїхав до Америки, клав основи під Америку, без уваги на те, коли він приїхав — говорив комішенер. Згадуючи окремо про українську групу, п. Корсі висловлював їй найвищі признання за її вклад в розбудову Америки. Українців уважається тут „айришами Східньої Европи" — говорив він. І вони заслужили собі на це своєю непокірністю, своєю волелюбністю, своєю трудолюбністю і витривалістю — цими головними прикметами американських піонерів. Комішенер зокрема зупинився на перших українських поселенцях в вуглекопальному пенсилвенійському районі Шамокіну. За один 14-літній період не було між українськими іміґрантами ані одного арешту за проступлення закону, чим саме українська група побила всі рекорди. Жадні слова і жадна пропаґанда не може бути для українського народу більша промовиста, від поведінки, праці і творчости українських іміґрантів у цій країні. Хто знає українців в Америці, той знає теж, чому багатьом окупантам не пощастило впродовж століть опанувати велику українську націю і той теж переконаний, що ця нація раніше або пізніше займе одне з перших місць в сім'ї вільних народів. На закінчення п. Корсі продеклямував в англійському перекладі „Заповіт" Тараса Шевченка, кажучи, що в ньому висловлена і ціль плянованого Музею Іміґрації: аби майбутні покоління згадали „не злим, тихим словом" тих, що клали основи і будували ту Америку, яка була, є і залишиться найбільшою остоєю і найбільшою надією волі в світі.

Подробиці щодо самого музею, його будови та влаштування і, зокрема, щодо збірки фондів вияснив директор цієї акції, п. Ігор Юсепофф. Представники українського ділового комітету вияснювали пляни відповідної збіркової акції серед українців. Акція триватиме до кінця березня. На закінчення промовляли ще коротко п. Д. Галичин, головний предс. УНСоюзу, та всч. о. Пащак з місцевої української католицької парафії св. Юра. П. Д. Галичин м. ін. висловив переконання, що цей Музей Іміґрації матиме для українців більше значення і вартість, ніж для будь-якої іншої етнічної групи, бо він саме буде мовчазним, але найбільш переконливим доказом тієї правди про українців, про яку згадував комішенер Корсі у своїй промові. П. Д. Галичин висловив теж переконання, що український загал з повним зрозумінням відгукнеться на пляновану збіркову акцію. Наради закрив коротким кінцевим словом п. Володимир Джус, пригадуючи, що ані один цент із пожертв не буде використаний на адміністраційні кошти збіркової акції, які покриваться з інших фондів, бо всі пожертви мають піти виключно на будову і влаштування музею. Перед і після нарад їх учасники були гостями пп. Джуса і Стасюка в приміщеннях Інституту.

П О Д Я К А

Ярослав Кубів з Пітсбурґа зложив 10 долярів на харитативну акцію ЗУАДКомітету замість квітів на свіжу могилу свого приятеля м-ра Костя Мариняка.

ЗУАДК

ЯРОСЛАВ ЛЕВИЦЬКИЙ В „КАРНЕҐІ ТЕАТРІ" В ПИТСБУРҐУ

Питсбурґ, Па. — Мистецький Каледж в Питсбурґу влаштовує в „Карнеґі Театрі" вистави, в яких виступають учні тієї школи, що студіюють драматичне мистецтво. Від 24-го жовтня до 3-го листопада грали в цьому театрі п'єсу „Місяць на селі", в якій виступав українець Ярослав Левицький. Гра цього молодого адепта драматичного мистецтва дуже подобалася присутній публіці.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ЧИСЛО ПРОДАВАНИХ НІМЕЦЬКИХ „ФОЛЬКСВАҐЕНІВ"

В колах американських продуцентів авт звертають увагу на те, що число проданих авт, так зв. „фольксваґенів" („народних возів") скорим темпом збільшується. І так в 1952 році в ЗДА продано 600 цих „фольксваґенів", а в 1955 році 34,000. В цьому році сподіваються, що те число становитиме аж 55,000. В Західній Німеччині є таке велике запотребування на ці авта, що на них треба чекати 8 місяців після замовлення. В цій країні на „фольксваґен" треба також чекати принаймні три місяці. Один віз, чотирициліндровий із двома дверми, коштує 1,525 долярів.

ДОМАГАЄТЬСЯ НОВОГО ОГЛЯДУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Недавно вибраний голова Світового Банку і Міжнародного Монетарного Фонду філіппінець Міґуель Квадерно заявив, що треба наново зробити огляд економіки вільного світу, щоб ствердити, які недорозвинені країни потребують економічної і технічної допомоги. На думку цього економіста, промислові країни Західньої Европи й Північної Америки збільшують свої економіки, але недорозвинені країни цього не роблять. Якщо цей стан триватиме далі, то криза загрожуватиме і промисловим країнам, бо не буде кому купувати їхньої промислової продукції. Треба конче збільшити господарські можливості недорозвинених держав.

З НАШИХ БУДНІВ

З КОЛЕКЦІЇ ХАМЕЛЕОНІВ

Ще раз і ще раз приходиться констатувати, що ми, українці, народ вражливий, гуттєвий, легко піддаємося настроям хвилі. Це, зокрема, стосується тих земляків, що зводять тяжкі політичні диспути в Клюбі „Лис Микита".

Пригадую собі, як було кілька тижнів тому назад... Світом потрясли приголомшливі події: в Польщі прийшов до влади Гомулка, нагнав Рокоссовського, в Мадярщині вибухла національна революція, червона армія відступила з Будапешту, уряд Надя проголосив невтральність Мадярщини і її виступлення з Варшавського бльоку!

Всі ці неймовірні факти били нас, наче обухом, по голі і під ударами цього обуха мовкки хилилися додолу патріотичні голови в національній барі, хилились ніби з почуттям сорому, винуватости, глибокого схвилювання...

Аж, врешті, мовчанку переривав вирваний з дна душі крик:

— Панове, а де ж ми?.. Де ми, українці?! Де наша Повстанська Армія? Чому не дає про себе чути? Та ж тепер, просто, вимріяний момент пригадати себе світові — вдарити з Карпатської України на москалів і прилучитись до мадярських повстанців! Панове, ми втратимо велику шансу, якщо не використаємо такого моменту!

— А мені дитина не дає в хаті спокою! — трохи не заплакав над гаркою „смирнівки" інший патріот. — Приходить хлопець зі школи і питає: „Тату, коли вибухне в Києві революція? Ти ж казав мені, що українці всі антикомуністи, а, ось, в Познані і в Будапешті підняли повстання, а чому в Києві тихо?" Ну, скажіть мені, панове, що я маю дитині відповісти, га?..

До цих двох прилучився хор інших патріотичних голосів, переважно з тяжкими обвинуваченнями на адресу підпільного руху і УПА. Пригадали собі про її існування навіть такі політики, які до останку з подивугідною впертістю твердили, що вся підпільна боротьба — це вигадка відділу пропаґанди „одного середовища".

Та, раптом, на голови патріотів впали свіжі удари історичного обуха: червоні танки завернули назад, вдарили на Будапешт, почалася страшна масакра, „аґонія революції", — як писали газети...

Настрої в „Лисі Микиті" змінилися, характер і тон дискусій теж. Не висувалося вже претенсій до Повстанської Армії — чому не підняла революції, натомість деякі патріоти, з нахилом до політичного візіонерства, присягалися, що вони наперед знали, що так буде і, що фактично, мадярі пірвалися з мотикою на сонце...

— Наші розумно роблять, що сидять тихо й не рипаються!

— Гм, наші мають за собою дорогозаплачений досвід. Хай панове - сателіти покоштують, по чому локоть кваші!

Аж тут потрясли всіми нами сенсаційні рапорти Алленa про перехід українських вояків з червоної армії до мадярських повстанців, а далі комунікати пресових аґенцій про рухи повстанців на Підкарпатті... То тепер патріоти в нац. барі зовсім розгубилися: одні твердять, без більшого ентузіязму, що воно „добре, що й наші не сплять", інші, натомість, завзято протестують проти якоїнебудь підпільної акції в краю, в теперішній час, „бо нас так само змасакрують, як мадярів!"

Ріг подивугідна, що „протестують" саме ті патріоти, які ще кілька тижнів тому викрикали: „Де ж тая Повстанська Армія? Чому не дає про себе чути?!"

Дорогі Брати в Рідному Краю! Ех, якби ви знали, як ви, часом, псуєте кров і нерви героям на еміґрації!

Ікер.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Друзями, що моя Братова

бл. п. ТЕОДОЗІЯ З ЧУБАТИХ СТЕЦЬКО

упокоїлася далеко від Рідної Землі, дня 26-го жовтня 1956 р. в Арґентині. Покійна була вдовою по бл. п. о. Семенові Стецько відомому діячеві на релігійному і громадсько-політичному полі.

Позіставила у важкому сумі доньку Оксану, заміжню Романишин на скитальщині, сина Еміліяна, укінченого теолога і сина Ярослава, відомого політичного діяча — бувшого Голову Державного Правління у Львові, члена Проводу ЗЧ - ОУН і Голову ЦКАБН, як також близшу і дальшу Родину в Краю і на далекім Сибірі.

Дня 17-го листопада ц. р. відправили три Всч. Отці за упокій Душі Покійної Богослуження в українській греко-католицькій церкві при сьомій вулиці в Ню Йорку, в Америці.

Горем прибиті:

Родина СТЕЦЬКІВ.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями й Знайомими, що в четвер, 29-го листопада 1956 р. відійшов від нас у вічність здосмотрений Найсвятішими Тайнами, по довгій і важкій недузі, проживши 68 р. наш Найдорожчий Муж, Батько, Брат, Шваґер і Дідо

Д-Р ІВАН ТУРЯНСЬКИЙ

б. адвокат у Коломиї, старшина УСС і УГА, бувший голова організації українців міста Коломиї та член багатьох громадських та культурних організацій в краю та на еміґрації.

Похорон відбудеться в суботу, 1-го грудня в год. 1:30 пополудні з похор. заведення М. Литвина в Ірвінґтоні, Н. Дж., на цвинтар Еверґрін, Елізабет, Н. Дж.

В глибокому смутку й жалобі:

ОЛЬГА ТУРЯНСЬКА — дружина
Інж. ІВАН і ДАРІЯ ТУРЯНСЬКІ — син
ЮРЧИК ТУРЯНСЬКИЙ — внук
ЯРОСЛАВ і ТАЇСА ТУРЯНСЬКІ — син
Родини: НІМЧУКИ, ПОПОВИЧІ
ЗЕЛІКИ — сестри
РОЙДЯКИ і ПОЛЯНСЬКІ — шваґри.

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED—MALE •

ПЕРІНОКЛЯСНИЙ МАШИНІСТ
Turret Lathe; Milling Machine; Grinders; Radial Drill, Planer Hands
Висока платня.
MOREY MACHINERY CO., Inc.,
4-57 26th Ave. Long Island City
Tel. AStoria 8-8850, Ext. 14.

МАШИНІСТИ
до загальної праці при ливарних і загальних машинах. Платні свята і користі.
KELM MACHINE WORKS
347 E. Railway Ave. Paterson, N. J.
LAmbert 3-0546

• ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ •

МЕТА УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
236 E. 14th ST. NEW YORK 3, N. Y. TEL. OR 4-2590
Заручинові діямантові ПЕРСТЕНІ виконуємо на замовлення з 50% знижкою.

АРКА
48 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку
(тел. GRamercy 3-3550)
РІЗДВЯНІ КАРТКИ
12 штук за $1.00 (мистецькі), та 24 шт. за $1.00 (різні).

Новавідкрита українська
ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
ECONOMY
JEWELRY COMPANY, Inc.
335 E. 14th St., New York City
Tel. GRamercy 5-7430
Чистить годинники з гарантією на 1 рік тільки за $2.95.

• PROFESSIONALS •

DR. ANNA MESSING
ЛІКАР З ВАРШАВИ
Косметика, лікарське усунення всіх вад цери, зайвого волосся, зморщок, "Facial Uplift" без операції.
Приймає після умови.
Телеф.: PLaza 7-1282
130 West 57 St., New York City

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Численні фірми дають своїм працівникам чотириденні різдвяні вакації

Ню Йорк, Н. Й. — Торговельно - Промислове Товариство повідомляє, що багато фірм і підприємців погодилося в тому, щоб цього року подарувати своїм працівникам один день праці (в понеділок 24-го грудня) і тим способом продовжити різдв'яні вакації на чотири дні. Досі 62 відсотки компаній заявилися за цими довшими феріями, 28% обіцяє працювати в понеділок тільки пів дня, а 10% обіцяє звільнити своїх працівників вчасніше як звичайно. Тільки 36 відсотків запитуваних фірм заявили, що дадуть своїм працівникам чотириденні вакації і під час Нового Року, закривши свої підприємства в понеділок 31-го грудня.

Колишній комуніст зізнає про комуністичні впливи в фабриках сталі

Янґставн, Огайо. — На підкомісії для досліду протиамериканської діяльности, яка впродовж трьох днів урядувала в Янґставні, зізнавав колишній комуніст Дейвід Гарфілд із Кенфілд, який назвав тузінь осіб — своїх давніших товаришів, — які були членами комуністичної партії та діяли на терені північного Огайо та південно-західньої Пенсилвенії. Гарфілд твердив, що комуністи старалися діставати працю в трьох великих сталеварнях в тому районі, щоб там вербувати членів до своєї організації. Перед Гарфілдом зізнавав Говард Ванкліт із Клівленду, який відмовився дати відповідь на численні питання, які йому ставила конґресова підкомісія.

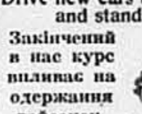
КНИЖКА Й ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ В ДОМІ КОЖНОЇ КУЛЬТУРНОЇ ЛЮДИНИ

• КУРСИ-НАУКА •

УВАГА!
ТЕХНІЧНА ШКОЛА
Запишіться зараз на курси АВТОМЕХАНІКІВ І ЇЗДИ!



Cars for Road Test
GRamercy 7-8951
Залож. в 1916 р.
ШКОЛА ЇЗДИ
ДЕННІ Й ВЕЧІРНІ КУРСИ!
Фахові інструктори під знаменитим керівництвом Директора
LEONA TYCHNIEWICZA
Drive new cars hydramatic fluid and standard drives
Закінчений в нас курс впливає на одержання лайсенсу.



METROPOLITAN
Auto School
155 — 2nd Ave., бл. 10th St.
NEW YORK, N. Y.

„ЛИСТОПАД"
для чоловічого хору з баритон-сольом і фортеп.
слова Р. Купчинського, музика О. Залеського.
Ціна: 80 цнт.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

• МЕШКАННЯ •

КУПЛЮ
з меблями або без 5-6 кімнатне мешкання на долині міста Ню Йорку.
Тел. GR 7-1454

• У Данії все населення від 8 місяців до 40-го року життя підлягає примусовому й безплатному щепленню від поліо. Вже защеплено 90% мешканців Данії. Особи понад 40 років, яким вже не дуже загрожує поліо, можуть теж защепитись, але за невеличку оплату. Від весни 1955 року не було в Данії ні одного смертного випадку цієї недуги.

• REAL ESTATE •

НА ПРОДАЖ
2-род. муров. дім, також 2-поверховий мурований фабричний будинок в Ridgewood, N. Y.
TRIDENT REALTY CO.
100 — 2nd Ave., New York 3, N. Y.
Tel. GR 3-3830

ВУГІЛЛЯ
Вугілля це наш бизнес. Ми доставляємо прямо з копалень до Вашої пивниці. Вага узгіднена через City Weight Master.

Buck	$14.75 per ton
Pea	16.75 per ton
Nut	19.75 per ton

Спеціяльно для R.E. власників. 18 тон мінімум.
MINER'S COAL CO.
949 E. 167th St., Bronx, N. Y.
DA 9-1925

ДОМИ НА ПРОДАЖ
12 род. дім на Менгетені, 8 вул. з двома крамницями, олив. опалення — за $25,000, чистий дохід $2,000 річно.
15 род. дім на Бронксі в гарній секції, добрий дохід, за $45,000. Також 9 родин. дім з садом за $26,000.
Дзвонити до 10 зрання 7-9 вечора
AU 1-0194

• MISCELLANEOUS •

МАЛЮВАННЯ
внутрі — ззовні
1-клясне виконання.
Найліпші матеріяли.
Тапети готові до наклеювання.
A & B PAINTING CO.
IVanhoe 6-6262
Uniondale, N. Y.

VILLAGE TUTOR SERVICE
Спеціяльна праця в приготуваннях до одержання громадянства — паперів і інш. Найлегші методи. Вступні вимоги до High School і College. Гарантія успіху.
WA 5-3569

Stomach Tea (Garfo чай)
Здоровий, цілющий, приладжений з багатьох чудових зел. Заживати: одна чайна ложечка на кубок кипячої води, залишити на 15 хвил. Заживати перед сніданням або сняданням — до вподоби з медом або цукром. Приносить полегшу відразу. Пишіть або телефонуйте:
GARFINKELS PHARMACY
141 Ave. A. New York City
AL 4-4993

ВЕЛИКИЙ ВИБІР СВЯТОЧНИХ ПРЕЗЕНТІВ. НАША МЕТА Є — ДОБРИЙ ТОВАР ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ.

ТРИЗУБИ
до ношення на вилогах убрання і в перстенях з 14 карат. золота.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПОШТОЮ, ЩОБ ОДЕРЖАТИ НА ЧАС. ВЛАСНА ФАБРИКАЦІЯ. ВЛАСНИЙ ІМПОРТ.



Досвідчені фахівці виконують роботи на місці.

Масивні медалики Матері Божої Неустаючої помочі з 14 кар. золота $2.95

Знана ЮВЕЛІРНА крамниця серед української публіки
Kars, 218 і 216 E. 14th Street
біля кіна Jefferson, від рогу 3-ої евеню.
Над входом великий годинник.
Телефон: GR 3-5875, New York 3, N. Y.
під особистим керівництвом власника
АЛЕКСАНДРА БРАНДТА
і його помічника
БОГДАНА СТЕПАНЧУКА
Кольосальний вибір брилянтів, годинників і ювелірних виробів з золота, плятини і срібла.

ПРЕДСТАВНИЦТВО швайцарських найліп. фірм. Годинники Schafhausen, Omega, Cyma, Longines, Doxa, Tissot, Paul Buhre. Кишенкові годинники і штопери 17 кам., 18 кар. зол. від $39.95.
Ориґінальні швайцарські частини до направи.
Наша ювелірна і годинникова робітня рекомендована знаною фірмою OMEGA. Роботи виконують згідно з крайовою традицією і дуже точно, досвідчені фахівці.
Ґарантія товарів.

На складі великий вибір брилянтових перстенів, нашийників, медальйонів, кульчиків, хрестиків, ланцюжків, шлюбних обручок з 14 і 18 кар. золота.
Масиві дамські браслети 14 кар. на вагу $1.15 за ґрам.
Папіросниці золоті і срібні, пудернички, коралі, бурштини, столове срібло і багато презентів з золота і срібла.
Вічні пера Pelican $11.75, Parker і інших фірм...

В нашім телетехнічнім імпортовім складі все у великому виборі: німецькі коротко-хвилеві радія Telefunken на 1957 р. Opus 7" і автоматичні грамофони Telefunken $69.95.

•

Німецькі апарати Grundig з автоматичним грамофоном на 57 р. орг. ціна $289.95 за $199.95. Blaupunkt орг. ціна $240.95 за $145.95 і інші моделі по знижених цінах. Маємо рівнож грамофони валізкові і радіограмофони різних фірм. Tape recorders.

•

Німецькі фотоапарати, машинки до писання в українській і англійській мовах від $49.95.

•

Представництво фірм General Electric і RCA, кольорових телевізій на 57 рік.

•

Маґазин відкритий щоденно від 9 рано до 9-ої вечора, а в неділю від 1-ої до 4-ої по пол. поради — показ.

•

Артистичне ґравірування безплатно.

Запрошуємо всю Клієнтелю, заки прийдуть закупити у нас товари, відвідати інші ювелірні крамниці, провірити ціни і товари і переконатеся, що у нас є дешевше і ліпший товар.

Всі, що хочуть одержати безплатний український календар на 1957 р. і наш каталог, просимо подати докладну адресу і 20¢ на поштову пересилку.

• РОЗШУКИ •

Пошукую БОГДАНА ГЕВИША, який 25-го березня 1945 виїхав з села Гушанки, пов. Тернопіль. Хто знав би щонебудь про нього, прошу писати на адресу:
MICHAEL OSADCZUK
1172 Ridgeview Drive
Cleveland 31, Ohio

Петро СИМЧИШИН пошукує Федька ДІЛЬНИЙ, який був вуйком Яськова Симчишина. Прошу писати до:
JA. UDYCH
229 East 10th Street
New York 3, N. Y.

Йосиф ТИХОСТУП, який живе в Юґославії пошукує о. Кіндія, який виїхав із Юґославії, а тепер живе в Пітсбурґу. Прошу дуже писати на адресу до:
JA. UDYCH
229 East 10th Street
New York 3, N. Y.

Пошукую брата Павла Антончика урод. в селі Дукраво, пов. Барановичі, Біло-Русь.
NADIA ANTONCZYK
2118 W. Huron Street
Chicago 12, Ill. USA
Білоруські часописи тут і в Европі ласкаво прошу передрукувати.

Кирилу з Боратич, Стефана Концовського, Володимора Благут і Володимира Яроша з села Тишкович, Богдана Бочика з Цикова, пов. Перемишль. Українські часописи вільного світу, обох континентів, прошу ласкаво передрукувати:
STEFAN POPOWYCZ
2118 W Huron Street
Chicago 12, Ill. USA

Пошукую сина
Володимира ФЕДКІВСЬКОГО, ур. в Золочеві,
який був в дивізії „Галичина". Остання вістка в 1944 з вишкільного табору Нойгамер. Вістки слати на адресу:
ОЛЬГА ФЕДКІВСЬКА
225 E. 14th St., New York 3, N. Y.
Заграничні часописи прошу про передрук.

✝

Посмертна Згадка

МИХАЙЛО ПРОЦЬКО, довголітній член і предсідник Відд. 85 УНСоюзу в Гейзлетон, Па., упокоївся в Бозі по короткій недузі 10-го листопада 1956 р. в 81 році життя. Покійний походив зі села Угірці, повіт Ліско, Зах. Україна. Похорон відбувся 13-го листопада з церкви Преч. Діви Марії на український цвинтар св. Арх. Михаїла в Гейзлетон, Па. — В. П. П.!

О. Костюк, секр.

• MISCELLANEOUS •



НАЙБІЛЬША ВИСИЛКОВА ФІРМА
Івана КАМІНСЬКОГО
з централею в Торонто, Онт, Канада, яка має 20 відділів на території Канади й Америки
відкрила своє
ДРУГЕ БЮРО В ШИКАҐО:

CHICAGO, Ill. — 2551 W., 63rd Street	Tel. HE 4-2380
CHICAGO, Ill. — 2314 W. Chicago Ave.	Tel. BR 8-6780
BUFFALO, N. Y. — 1162 Broadway Ave.	Tel. FI 1272
NEW YORK, N. Y. — 306 E. 9th Street	Tel. GR 3-3470
NEWARK, N. J. — 102, 16th Ave.	Tel. BI 2-6816
CLEVELAND, Ohio — 1029 Fairfield Ave	Tel. CH 1-5547
MINNEAPOLIS, Minn. — 44 E. Hennepin Ave.	Tel. FF 6-2330
PHILADELPHIA, Pa. — 725 W. Girard Ave.	Tel. ST 7-1422
PITTSBURGH, Pa. — 2013 E. Carson Street	Tel. HU 1-5759

Наближається холодна осінь і зима, наближаються Різдвяні свята.
ВИШЛІТЬ І ВИ ДОПОМОГУ СВОЇМ РІДНИМ В ЕВРОПІ
через найбільшу і найсолиднішу висилкову фірму
ІВАН КАМІНСЬКИЙ
JANIQUE TRADING CO.
Ваші Рідні ждуть на Вашу допомогу, на Ваш РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК!

ВИСИЛКА ЛІКІВ до всіх країн Европи
з комплетним полагодженням всієї оплати пересилки на місці
полагоджує
Українська Професійна Аптека
Власник мґр. М. АРТИМІВ, дипл. аптекар
Пересилайте нам рецепти, чи листи, взглядно Ваші побажання, які ліки Вам потрібно, решту ми виконуємо самі совісно по мінімальних цінах, заосмотрюючи всі ліки про їх спосіб уживання, назви і т. д. в українській мові.
Поручається виконування всієї можливої рецептури евр. і амер. шкіл. На складі рівнож п'явки, баньки, евр. термометри, нім. лікувальні зела д-ра Мадевса проти всіх недуг та новий чудовий німецький лік на нагнітки.
Швидка достава летунською поштою ґарантована.
Адреса аптеки:
FISHER'S PHARMACY
4438 GERMANTOWN AVE., PHILA. 44, PA. — Tel.: GL 5-2401
Аптека відкрита в будні 9:15 рано — 11 вечора.
В неділі 6:30 вечора — 10 вечора.

ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ



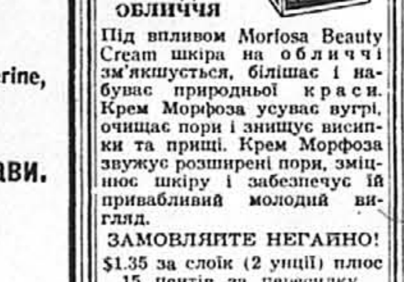
ОБУВ'Я ОДЯГ МАТЕРІЯЛИ ХАРЧІ Й ІНШІ ТОВАРИ

ЯКЩО ВИСИЛАЄТЬСЯ З ЛОНДОНУ ПОСИЛКА БУДЕ ДОСТАВЛЕНА СКОРІШЕ І ПЕВНО. ҐАРАНТУЄМО ДОСТАВУ АБО ЗВОРОТ ГРОШЕЙ.
Митні оплати платимо в Лондоні. Ваші приятелі чи Рідня в Европі не будуть обтяжені жадними доплатами. Мито і кошти пересилки включені в ціну нашого експорту.
Пишіть по-українськи по наш новий каталог.
Lampert & Polimex Co.
45 CROMWELL ROAD, LONDON S.W. 7, ENGLAND

УВАГА! УВАГА!
Мешканці Сиракюз, Ютики, Скрентону, Ітаки й Елмайри удайтесь до Бінґемтону
для висилки
ПАКУНКІВ ДО ЕВРОПИ
38 BENNET AVE, BINGHAMTON, N. Y.
Phone 2-4105

ЛІКИ
НАЙВІДПОВІДНІШИЙ ДАРУНОК,
щоб вислати тепер на Різдво!
(Rimifon, Penicilin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins — Irgapyrin, Atothanyl)
висилається до всіх країн Европи.
Мито оплачується тут. Ґарантія достави.
• Спеціялісти европейських рецепт •
Пишіть або телефонуйте:
B. FELDMAN PHARMACY
111 AVE. A. & 7th STREET, NEW YORK CITY
Tel. OR 7-5980

Найкращий дарунок на Свята для Батька, Сина, Приятелів виберете в
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8 вул., між 2-3 Евеню)
має на складі великий вибір осінніх і зимових КАПЕЛЮХІВ від $4.95 та більше. Маємо також великий вибір фільцових велюрових капелюхів найкращої якости в різних кольорах і найновіших фасонах власного виробу та відомої марки капелюхи KNOX.
Кожний капелюх ґарантований. Куплений в нас капелюх чистимо фабричною методою.



Пригадуємо, що у нашому відділі МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ першої якости різнородні сорочки, знаної марки "JAYSON". Хто купить тепер цієї марки білу сорочку Whitehall Shirt в ціні $3.95 одержить блянкет і щасливе число в нагороду якого є жіноче мінкове футро вартости $4,000 і 99 інших вартісних нагород. Зайдіть тепер — цей контест важний до 31-го грудня 1956 р. — Всі сорочки ґарантовані в пранні. У великому виборі також: дощевики, парасолі, імпортовані светери, краватки, шкарпетки, паски, шалики й інші зимові речі.
Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну. Говоримо по-українськи. — Даром гарні календарі на 1957 р.
—• Отворено щоденно до 8-ої веч., в суботи до 10:00 •—

• HOTEL—TAVERN •

35 5th AVENUE RESTAURANT
ДОСКОНАЛИЙ ХАРЧ
Коктейлі
Приватні їдальні
Снідання, ланч від $1.00
Обід від $1.50
HOTEL GROSVENOR
5th Ave. (10th St., New York City)
GR. 3-6000

• MISCELLANEOUS •

ПАЧКИ ДО ЕВРОПИ
І ВСІХ ЧАСТИН СВІТУ
Ґарантована достава
Матеріяли на убрання, плащі і сукні, полотна на постіль та білизну, живностеві пачки і всілякі лікарства.
Мито за посилки платиться у нас і Ваші рідні і знайомі не платять вже при одержанні посилки нічого.
ПИШІТЬ ПО КАТАЛОГИ.
J. NAWROCKI AGENCY
617 Grove St., Irvington 11, N. J.

ВЖЕ ПРОДАЄТЬСЯ В ЗДА!
Щоб мати прекрасний молодий колір обличчя, уживайте справжнього
MORFOSA BEAUTY CREAM
КРЕМ ДЛЯ ОБЛИЧЧЯ



Під впливом Morfosa Beauty Cream шкіра на обличчі зм'якшується, білішає і набуває природньої краси. Крем Морфоза усуває вугрі, очищає пори і знищує висипки та прищі. Крем Морфоза звужує розширені пори, зміцнює шкіру і забезпечує їй привабливий молодий вигляд.
ЗАМОВЛЯЙТЕ НЕГАЙНО!
$1.35 за слоїк (2 унції) плюс 15 центів за пересилку.
NEW CASTLE LABORATORIES
Dept. A. Box 592
Toronto, Ont., Canada

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА
виготовляє на замовлення нові футра та переробляє ужвані футра по найновіших фасонах.
ЖАКЕТИ НАКИДКИ СТОЛІ



ПРИСТУПНІ ЦІНИ. ДОГІДНІ СПЛАТИ.
КУНИЦІ КАМІННІ І ЛІСОВІ МІНКИ СОБОЛІ
J. WUJKIW, Inc.
MFG. FURRIERS
111 E. 7th ST., NEW YORK 9, N. Y. — Tel. Spring 7-8710

ШКІРА
ВЖЕ ОПАКОВАНА! — КУПІТЬ І ШЛІТЬ ВАШИМ РІДНИМ В ЕВРОПІ.
ШКІРА на чоботи
• Купуйте прямо по гуртовій ціні. Одержите найкращу шкіру на верхи і золі, яка є в нашій країні, по гуртовій ціні.
ЗАМОВЛЯЙТЕ СПЕЦІЯЛЬНІ
ПАКУНКИ
З ШКІРОЮ
(великий розмір)
в яких є матеріяли на верхи, золі, футрівка і шкіра до викінчування. — Чорний колір.

ШКІРА НА ВИСОКІ ЧОБОТИ

	Ціна шкіри, яку висилаємо до Вас	Ціна шкіри з висилкою до Европи вкл. пошт. оплату, мито і пересилку.
1 пара	$13.00	$32.00
2 пари	$25.00	$50.00
3 пари	$35.00	$67.00
4 пари	$45.00	$82.00

Ми можемо висилати спеціяльні пакунки з шкірою прямо до Европи, через аґента з дозволом в нашому місті. Ціни включають всі митні оплати, всі кошти пересилки і контролі та забезпечення ґарантії достави.
Замовляйте сьогодні або зайдіть оглянути.
ВІДКРИТО ЦІЛИЙ ДЕНЬ В СУБОТУ.
Connecticut Leather Co.
75 WINDSOR ST. HARTFORD, CONN.
Телефон: Jackson 2-2251

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
Ціни приступні для всіх
NEW JERSEY
Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568